

አል ግሊስ ዳዕዋ

ብማሕበር እስላማዊ ምትሕግጋዝ እትዳሎ መጽሔት ቁ: (44.) oktober 10..2007 <http://www.aldawa.de>

ርእሰ- ዓንቀጽ	ቶውባ
-----------	-----

ትሕዝቶ ሕታም

ክቡር አንባቢ አሰላሙ ዓለይኩም ወራሕመቱላሂ ወበረካቱሁ

መስጊድ ጃምዕ ተወሊዓ እናበልና ንቕብሎ እነበርና ጥዑም ሮመዳን መስጊድ ጃምዕ ተወሊዓ እናበልና ነፋንም ምንባርና ዘይርሳዕ እዩ።ሕጂ ግን እቲ ወርሒ ሮመዳን ወለዕዎ ዝነበረ ሮመዳን ምስ ሓለፈ ከይጽልምት ምጥንቃቕ የድሊ።ሓደ ካብቲ ራሕሲ ናይ ሮመዳን(ብሓይሊ ረቢ) ንቡዙሓት ካባና ናይ ንስሐን መኣረምታን ወርሒ ኮይኑ ሻህረል-ቶውባ ተባሂሉ እውን ይጽዋዕ።ስለ ዝኾነ ኻኣ ብዛዕባ ተውባ አልዒልና ክንዛረብ አድላዩ ኮይኑ ንረኽቦ።

ፈጣሪና ብቐርአን አቢሉ ኣብ ሱረት አልኑር ጥቕሲ ኣዩ 31 ከምእዉን ኣብ ሱረት አልታሕሪም ጥቕሲ ኣዩ 8

وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (31)

ከምእዉን ኣብ ሱረት አልታሕሪም ጥቕሲ ኣዩ 8

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا

እናበለ ንተውባን ንንስሐን ይዕድመና።ብለይቲ ዝበደሉ ቀትሪ ቀሪቦም ምሕረት ክሓቱ፣ናይ መዓልቲ በደለኛታት ብለይቲ ተመሊሶም ምሕረት ክልምኑን ክምለሱን፣ለዋህ ፈጣሪና ኢዱ ዘርጊሑ ከም ዝጽበዩና ኣረጋገጹልና።ይኣኸለኒ ተውባ ክብል ንዝቐረበ እዘን ዝስዕባ ኣርባዕተ ግቡኣት ከማልእ ይሕተት።

መቐጻልታ ኣብ ገጽ 2

ቶውባ	1
አገባብ ናይ ዘተ ኣብ ቁርአን.....	3
ምክኒያት ህላውነተይ.....	5
ሓፈሻዊ ትርጉም ሱረት ተባረክ..(3).....	6
ወኣስሊሑ ዛታ በይኒኩም.....	7
Was nach Ramadan?	9
ماذا بعد أن انقضى رمضان	11

ቶውባ

ብሓው.ሙሐመድ ኢማም

- 1.በደሉን ሕገ ምጥሐሱን ብቅጽበት ጠጠው ከብሎ
- 2.ቦቲ ዝነበሮን ክገብሮ ዝጸነሔን በደል ኣምራሩ ክጠዓስ
- 3.ተመሊሱ ንበደሉ ከየዘውትሮ ቆራጽነት የሕድር
- 4.ካብ ከምኡ ደቅ-ሰብ ዝወሰዶን ዝበደሎን እንተልዩ ንዋናታቱ ክመልሶ ይግባእ።

ካብዘን ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ 4 መሰረታዊ ናይ ተውባ ግቡኣት እተን ሰለስተ ኣብ መንጎናን ኣብ መንጎ ፈጣሪናን ዘገድሳ ክኾና እንክለዎ እታ ራብዓይቲ ኻእ ኣብ መንጎናን ኣብ መንጎ ደቅ-ሰብ እትትንክፍ እያ። ኣብ መንጎናን ኣብ መንጎ ፈጣሪና፡ኣላህ ሱብሓነሁ ወተዓላ ንድሕነትና ክብል ኣብ መሪት ፍቕርን ሰላምን ፍትሕን ዝሰፈኖ ናብራ ምእንቲ ክንገብር ኣብ መዓልቲ ፍርዲ የውመልቑዮም ዓስብና ጀና ኮይኑ ክንሕጎስ ካብ መዓት ክንድሕን ኣብ ሓዊ ከይንጥበስ እዚ ፈጽሙ ኢሉ ንዝኣዘዙከም ሰላት፡ሰያም፡ዘካት፡ሕጃብ ንንል ኣንስተይቲ፡ ሓጅ፡ ካብዚ ተኸልከሉ ኢሉ ንዝወገደልና ከም ስርቂ፡ መስተ፡ ሓሶት ዝሙት ቁጣር ወዘተ.... ዝኣመሰሉ ብምጥሓስ ዝፈጸምናዮ በደልን ወንጀልን ተጣሂሩና ናብ መንገዲ ረቢ እንምለሰሉ ተውባ ለገሱልና። ኣልሓምዱሊላህ ሓንሳብ ተጋጊኹም ጠፊእኩም ኢሉ ናይ መቕጻዕቲ መዓት ኣየውረደልናን። ናይ መምለሲ መንገዲ እውን ኣይዓጸወልናን። ለዋህ ጎይታና ባዕሉ ስለ ዝፈጠረና ከም እንጋጋ ስለ ዝፈልጥ ካብ ጌጋ 100% ነጻ ክንከወን ኣይጽበየናን። እንተኾነ፡

- ሀ: ኣብ ናይ በደልና ጭቃ ተቆጣጠዕና ክንነብርን
- ለ: ብብዘተሓጸብናዮ መጠን ናብ ጭቃ ክንምለስ ኣይደልየልናን።

ተውባ ነቲ በደል ክትፍጽም እናኻኣልካ ረቢ ፈሪህካ መቕጻዕቲ ኣተሓሳሲቡካ ዝመረጽካዮ ናይ ንስሐ መንገዲ ክኸውን ኣለዎ፡ ብዝተረፈ ገንዘብ ስኢንካ ዝገደፍካዮ መስተ ጥዕናኻ ኣስጊኡካ ኣቋሪጽካዮ ምዕንዳር፡ ሓለዎ በርቲዑካ ዝራሓቕካሉ ስርቅን ቁጣርን ወዘተ...ገዲፉካ እምበር ገዲፊዮ ክትብል ዘኸእለካ ኣይኮነን። ከምኡውን ሩሕካ ተቐርቂራ ትልኽ ኣብ ትብለሉ ናይ ሞት ሰዓት ተውባ ኢሉ ገዲፊዮ እንተብልካ ዝሰምዓካ የብልካን። ከምኡ ከይርከብ: ረቢ ኣብ ሱረት ኣልኒላእ ከምዚ እናበለ የጠንቅቅና:

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْإِنَّ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارًا أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا (18)

ረሱል ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም እውን:

(ኢና ኣላህ ተዓላ የቕበል ኣልተውባ ማለም ዩቕርቕር)
ኣብ መንጎናን ኣብ መንጎ ካለኦት ደቅ-ሰብ ዝርከብ በደል ምስኣቶም ከነጽርዮ ይግባእ።

ረቢ ናቲ እዩ ዝምሕር። ምስ ካለኦት ሰባት ዘለና ቂምታን በደልን ዕዳን ምስኣቶም ከነጽርዮ ይግባእ። እዚ ማለት ይቕረ(ይትረፍ)ክትብሃሃል፡ ዝወሰድካዮን ዝዓመጽካዮን ዝተለቃሕካዮን እንተልዩ ንዋናታቱ ክትመልሶ ይግባእ። ክትመልሶ ንዘይትኸእል ክምሕሩኻ ክትሓትት እውን ይግባእካ። የውመልቑዮም ከይተገለጽካን መቕጻዕቲ ከይከበደካን ብሕይወትካ እንክለኻ እንተጽሪኻዮ ይበልጸካ። ብድኸመቶም ደንዲንካ ዝዓመጽካዮም ኣሚናምኻ ዝኸሓድካዮም ብመዓርግካ ብቦታኻ ተጠቂምካቃ ዝጸቐጥካዮም ዝሓመኻዮም ዘጸለምካዮም ዘናቆትካዮም(ዘባኣስካዮም)ጽባሕ ኣብ ቀድሚ ረቢ ከይከሰኹ :ብሕልናኻ ተኸሰሰካ;ሕጃ ክትናሳሓሉ ይግባእ። ረቢ ዝሕበኦ ነገር የለን። ኣብዛ ናይ ግዚኡ ዓለም፡ጠሪዑ ዘየረኻኸበልካ፡ኣብ መዓልቲ ፍርዲ ከይጠረዔ ከረኻኸበልካ እዩ እሞ ኣይትደቅስ። ጽባሕ ምምጽኡ ስለ ዘይተረጋገጸ ጽባሕ ኣይትበል። ሎሚ ተመለስ ሎሚ ተሓጸብ፡ ተውባ በል ጌጋኻ ይተኣርነብ ረቢ ይሓግዝካ፡ይሓግዘና።

መጺሔት ኣልዳዕዎ ብማሕበር እስላማዊ ምትሕግጋዝ ኣብ ሃገረ ጀርመን እትዳሎ መጺሔት እያ። ኣድራሻ:

Gis e.V.
 P.O.Box 101344
 42103 Wuppertal
 Germany

መርከዝ ቢላል:
 Montanus Str.76
 51065 Köln
Bank:
 Deutsche bank A.G
 Wuppertal
 KontoNr.280 29 08
 BLZ 330 700 24

ለበዎ

ክቡር ኣንባቢ መጺሔት ኣልዳዕዎ

ኣብ መዳይ ጽሑፍ እጃምካ ከተበርክት ንላበወካ።
 ንእስላማዊ ትምህርቲ ዘንጸባርቕ ዝኾነ ሓሳብ ወይ ርኢቶ ዋላኳ ትርጉም ናይ ሓንቲ ጥቕሲ ቁርኣን ትኹን ካብ ምጽሓፍን ምስታፍን ኣይትቆጠብ። ረሱል ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም ይብሉ።

(በሊቕ ዓኒ ወለው ኣያ)
ወላሲ ሓንቲ ጥቕሲ ኣያ ትኹን ኣብጽሑለይ።

ብተወሳኺ ዝኾነ ነቕፌታን ንጉድለታትና ዝእርም መኣረምታን ሓሳብን ከተወፋዩልና ብትሕትና ነሓተኩም። ናብ ረቢ ዳዕዎ ምግባር ናይ ኩላትና ሓላፍነት ከምዝኾነ ኣይንረስዕ።

መተሓሳስቢ

ኣብ መጺሔትና ናይ ቁርኣን ጥቕስታት ኣያት ስለ ዘሎ ብጽቡቕን ብጥንቃቕን ክትሕዝዎ ንላቦ። ከምኡ እውን ዝኾነ ኣብ መጺሔት ኣልዳዕዎ ዝቕርብ ጽሑፍ ናይ ጸሓፊኡ ርኢቶ እዩ ዝውክል።

ከምኡ እውን ናይ ዝኾነ ምስትርጓም ናይ ቁርኣን ወይ ኣሓዲስ ዝርከብ ጌጋታት ሓላፍነት ዝስከም እቲ ደራሲኡ እዩ።

አገባብ ናይ ዘተ ኣብ ቁርኣን

ኣብ መንጎ ደቂ ሰባት ዘሎ ፍልልይ ባህሪያዊ ከምዝኾነ ፍሉጥ እዩ። እዚ ናይ ፍልልይ ባህሪ ካኣ ኣላህ ኣብ ውሽጠና ዘስፈሮ ነገር እዩ። ኣላህ ኣብ ቅዱስ ቁርኣን ከምዚ ይብል፡

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ [البقرة:170]

"وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ " [المائدة:48] ، " وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَعَصْتُمْ عَزَلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَخَدُّونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلِيُبَيِّنَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ، وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ بَصُلٌ مِنْ بَشَاءٍ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتَسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ [النحل:92-93] "

ኣላህ ሱብ-ሓነሁ ወተዓላ ኣብዘን ኣብ ላዕሊ ሰፊረን ዘለዎ ጥቕስታት ኣብ ሱረት ኣልበቕራ ጥቕሲ ኣያ ቁ:170 ከምዚ ዝስዕብ ይብላና፡

ሓፊሻዊ ትርጉም፡ (ምእመናን ናቶም መንገዲ ዝሰሓቱ ከምዚ ኢሎም፡ ነቲ ብኣላህ ዝወረደ መጽሓፍ ቁርኣን ተኸተሉ፡ምስ በልዎም ፡እቶም ካሕዳናት ካኣ ከምዚ ክብሉ ይምልሱ፡ዝሊ ናትኩም ሃይማኖት(ዲን) ኣይክንክተልን ኢና፡ግን ኣስር ኣቦታትና መንገዲም ኢና ክንስዕብ ይብሉ፡ግን እንታይ ዓይነት መርትዖ እዩ እዚ፡ኣቦታቶም እንተዓኣ መንገዲ ሲሒቶምን ኣእርኣምን እንተረስዑ ኹ ስለምንታይ ደድሕሪኦም ይስዕቡ፤

ኣላህ ኣብዘን ኣብ ላዕሊ ሰፊረን ዘለዎ ጥቕስታት ከምዚ ይብል፡ (ሓፊሻዊ ትርጉም)፡

ኣላህ ሱብ-ሓነሁ ወተዓላ ኣብዘን ኣብ ላዕሊ ሰፊረን ዘለዎ ጥቕስታት ካብ ሱረት ኣልማኢዳ ጥቕሲ ኣያ ቁ:48 ከምዚ ዝስዕብ ይብላና፡

(ኣላህ እንተትደልሰ ሓደ ህዝቢ ምገበረና፡ ማለት ሓደ ህዝቢ ጌሩ ምፈጠረና፡ግን ቦቲ ዝለገሰልናን ዝገበናን ኣእምሮን ዝተፈላለዩ ልግሲን ክፍትነናና ስለ ዝደለዩ እዩ፡ኣላህ፡ገጽቡቕ ስራሕ ንክንሰርሕን ንክነሰላሰልን ይጽዋዓና፡

3.ካብ ዝኾነ ናይ ቀልጢፉ ዝትገኣእ ስሚዒታዊ ሃዋህው ምርሓቕ

ሓደ ካብቲ ኣገዳሲ ንዘተ ዘዕውት ኣብ ህድእ ዝበለ ሃዋህው ምስ ዝካየድ እዩ፡ምኽኒያቱ ምስ ነፍሱኻ ሃዲእካ ናይ ምስትንታን ዕድል ስለ ዝህበካ፡እዚ ኻኣ ምስቲ ትዛተዮ ኣካል ብጽፋፍ ኣገባብን ስነ ስርዓት ዝመለኦ ጠባይ ስለ እተርኢ፡

ኣብ ቁርኣን እውን እዚ ዝስዕብ ንቐርእ፡

"قُلْ إِنَّمَا أُعْطِيكُمْ يَوْمَاحِدَةً أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَنَّيْ وَأَفْرَادِي ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ " [سبأ:46]

ናብ ኣላህ ኩላትና ምስ ተመለስና እውን ነቲ ዘፈላልዩና ዝነበረ ነገራት ኣላህ ክሕብረናን ክፍልጠናን ከም ዝኾነ ካኣ ይገልጻልና፡

ቅድም ቀዳድም ቁርኣን ንዘተ፡ ኣብ መዳይ ናይ ጸውዒት(ስብከት) ናብ እምነት ብኣላህ ቀንዲ መሰረት ከምዝገበሮ ምፍላጥ ኣድላይ እዩ። እዚ ጥራይ ዘይኮነስ ወላ እውን ነቲ ኣብ መንጎ እስልምናን ጸላእቲን ዝርከብ ጎንጸ እውን ብሚላ ናይ ዘተ ከምዝፍታሕ እዩ ዝዕድምን ዝጽውዕን፡፡

እቶም ንነቢ ሙሐመድ ጽሉል ኢሎም ካብ ሓቂ ዝራሓቕ መግለጺ ዝገልጹ ዝነበሩ፡ኣላህ፡ካብዚ ካብ ስሚዒት ዝላዓለ ናይ ምጽልማን ናይ ምኽፋ-እን ክርሕቁን እሞ ኣእምሮኦም ኣስሪሖም ብብሓደ ወይ ወይ ክክልተ ኮይኖም ብዛዕባኡ ክስተንትኑን ክሓስቡን ይጽውዖም፡፡እዚ ጸውዒት ናይ ቁርኣን ድማ ክንደየናይ ቁርኣን ነቲ ሓደ ዉልቀሰብ ውሳኔ ዝወስዶ ሓሲቡን ኣስተንቲኑን ክወስዶ ከምዘለዎ የተባብዕን ይጽውዕን፡፡

እምበኣርክስ ብዙሕነትን ፍልልይን ኣብ መንጎ ደቂ ሰባት ክወን ሓቂ ካብ ኮነ፡ ነቲ ባህሪ ናይ ፍልልይ ኣብ ግምት ኣሕዲርና በዩናይ ኣገባብ ኢና ካብ ኣዕናዊ ዝኾነ፡ ፍልልይ ዘምጸኦ ሳዕቤናት፡ ክንርሕቕ ንክእል፡ እምበኣር ነዘን ዝስዕባ ነጥብታት ብቐረባ ንተዓዘበን፡፡

4.ሓቂ ምስቲ ካላኣይ ክትከውን ከምትክእል፡ምእማን

ሓደ ዘተ ምእንቲ ከምቲ ዝድለየሉ ውጽኢት ክህልዎ፡ካብ መጀመርያ ሓቂ ምስቲ ካላኣይ ሸነኽ ትህሉ ኢልካ ምእማን ኣድላይ እዩ፡፡

ኣብ ቁርኣን ኣልከሪም፡ከምዚ ንቐርእ፡

1.ናይ ሓሳብ (ምሕሳብ) መሰልን ናጽነትን ምውናን፡

ነፍስወከፍ ዘተ ዘካይድ ናይ ገዛእ ነፍሱ ሓሳብን ኣገባብ ኣተሓሳስባን ከምኡውን ብነፍሱ ተኣማንነትን ክህልዎ ናይ ግድን እዩ፡፡ እንተዓኣ ኣወንታዊ ዝኾነ ዘተ ክካየድ ኮይኑ፡፡

" قُلْ لَا تَسْأَلُونَ عَمَّا أُحْرِمْنَا وَلَا نَسْأَلُ عَمَّا نَعْمَلُونَ " . [سبأ : 25] ،

2.ብዛዕባ ኣገባብ ኣተሓሳስባ ምምይያጥ

ቅድሚ ኣብ ባህሪ ናይ ሓሳብ ምእታው እቲ ኣገባብ ኣተሓሳስባ ናይ ዘተይቲ ምፍላጥ የድሊ፡፡ምኽኒያቱ ጉዳይ ናይ ኣገባብ ኣተሓሳስባ ካብቲ ናይ ውልቃዊ ጉዳይት ይፍለ ስለ ዝኾነ፡፡

ኣላህ ኣብ ቅዱስ ቁርኣን ከምዚ ይብል፡

(ንሕና ብዝበደልናዮ ኣይትሕተቱን ኢኹም-እስኹም ብዝበደልኩም እውን ኣይንሕተትን ኢና)

እዚ ማለት ካኣ ነፍሰወከፍ ፍጡር ናይ ገላኣ ነፍሱ ሓላፍነት ኣለዉ።

5. ሓቂ ምስቲ ካላኣይ ሽነሽ ኮይኑ እንተተረኺቡ ኻኣነቲ ሓቂ ምውሳኔን ምኽታልን።

ቅድሚ ምእታው፡ ሓቂ ዝኾነ መርተዖ እንተተዳኣ ቀሪቡልካ ነቲ መርተዖ እቲ ዝግባእ ቦታ ክትህቦ ይግባእ።

6. ነቲ ናይ ፍልልይ ርኢቶ ብስነሞገታዊ መሰረታዊ ዝኾነ ኣተሓሳስባ ምእማን

እቲ ዝካየድ ዘተ ኣብ መሰተረ ናይ ኣእምሮን፡ናይ ስነ ኣእምሮን፡ናይ መርትዖን፡ክምስረት ይግባእ። እቲ ዘተ እውን ብ ስነ-ስርዓት ዝመለኦ ጠባይ ክካየድ ይግባእ። ቁርኣን ከምዝብሎ እውን።

"وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجَادِلُ فِي اللَّوْغِ يَغَيِّرُ عِلْمًا وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُّبِينٍ" [الحج: 8 ، لقمان: 20] ،

እቲ ልዑል ዝኾነ ጎይታና ይብል። "ገለ ካብ ደቂ ሰባት እውን ኣለዉ፡ ሓቂ ብመሰረት ዘይብሉ፡ ብዘይ ኣፍልጦን፡ ብዘይ መርተዖን ዝሃረቡን ዝካትዑን ሰባት ኣለዉ።"

ሓደ ኣገዳሲ ዝኾነ መለለይ ጠባይ ኣብ መዳይ ናይ ዘተ ክንግደሰሉ ዝግባእ፡ እቲ ናይ ጽቡቕ ጠባይ ምምላእ እዩ። ኣላህ ንሰይድና ሙሳ ናብ ፍርዖን ቃል ናይ ረቢ ከስመዖ ምስ ኣዘዙ፡ ከምዚ ብሎ።

"إِذْ هَبَّ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَا تَنبَأُ فِي ذِكْرِي ، إِذْ هَبَّا إِلَيَّ فِرْعَوْنَ أَنَّهُ طَعَى ، فَعَوْلَا لَهُ قَوْلًا لِّبِنَا لَعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى ، [طه: 42-44]

እምበኣር ክቡራት ኣሕዋት ነዚ ኣብ ላዕሊ ንጽፉፍ ኣካይዳ ናይ ዘተ ምክያድ ክንስዕብን ንሓድሕዳዊ ሕውነት ዘደልድልን ነቲ ናይ ፍልልይ ጉዳያት ከነጽብብን ኣብ ንኹላህና ጥቕሚ ዘዕውት መሰማምራ ነጥቢ ክንበጽሕ ናይ ሓባር ጽዕርን ስራሕን ኣብ ርእሲ ምሕታት ጽቡቕ መለለይ ጠባይ ኣማሊእና ክንጓዓዝ ይግባእ።

ተርጓሚ፡ ኣቡ ያሲር ኣሕመድ

وقفه..

يُقول تُرجمان القرآن ابن عباس رضي الله عنه..

.. ..

عجبتُ لمن ابتلي بالخوف من الناس كيف يغفل عن قول الله عز وجل "حسبنا الله ونعم الوكيل"
ألم يعلم بأن الله قد قال بعدها
"فانقلبو ا بنعمة من الله وفضل لم يمسسهم سوء واتبعوا رضوان الله"

.. ..

عجبت لمن ابتلي بالغم والهم كيف يغفل عن قول الله عز وجل "لا اله الا انت سبحانك اني كنت من الظالمين"
ألم يعلم أن الله قد قال بعدها
"فاستجبنا له ونجينااه من الغم"

.. ..

عجبت لمن ابتلي بالمرض كيف يغفل عن قوله تعالي "ربي اني مسني الضر وانت ارحم الراحمين"
ألم يعلم ان الله قد قال بعدها
"فاستجبنا له وكشفنا ما به من ضر"

.. ..

عجبت لمن ابتلي بالمكر من الناس كيف يغفل عن قول الله عز وجل "وافوض امرى الى الله ان الله بصير بالعباد"
ألم يعلم أن الله قد قال بعدها
"فوقاه الله سيئات ما مكروا وحاق بآل فرعون سوء العذاب"

ምክኒያት ሀላውነት

ብሓው፡፡ዓብደልሐኪም ሳልሕ

አብቲ 6ይ ዓመታዊ አኼባ¹ ዝተዋገበኒ ናይ መንገደያት ፕሮግራም ነቶም ተኻፊልቲ ዘቅረብኩሎም ሕቶ፡ „ወዲ ሰብ ሓላፍነት ክስከም ዘይክእል ፍጥረት ነይሩ ተትኸውን፡ ናብርኡ ከመይ ምኽን ነይሩ?“ ዝብል ነበረ። መልሲ ተኻፊልቲ „ናብራ ወዲ ሰብ ምስተገለበጠ“፡ „ናብራና ትርጉም ምስሳኣን“፡ „በዘይ ንስከም ሓላፍነት፡ ሀላውነትና ዋጋ የብሉን“ ዝብል መልሲ ነበረ ። መጨርሻታ መልሲ ምስቲ ናይ ስነ-ክእምራዊ-ያን ዝህብም መልሲ ኣዚዩ ዝሰማማዕ ኮይኑ ረኺብዮ። ልክዕ እዩ ዝስከም ሓላፍነት ዝሳኣን ሰብ፡ ኣብ ሕይወቱ ክብረት ኣይስመዖን ኢዩ። ኣብ ሕብረተ-ሰቡ ዋጋ ይስእን ። ከምቲ ስነ-ክእምራዊ መጽናዕቲ ዘረጋገጸ ፡ መብዛሕቶም ነብሶም ዝቀትሉ ሰባት ፡ ኣብ ናብራኦም ዝጸውትዎ ግደ ኣይነበረሙን።

ስለዚ ሓላፍነት ምስካም ከም ጸር ዘይኮነስ ከም ዓቢ (ረብሓ) ንዕማ ክንሪኦ ንግደድ። ንወዲ ሳብ ካብ እንስሳ ዝፈልዮ ቁዱስ ባህሪያዊ ምልክት እዩ። ንዝኾነ ጥዑይ ውልቀ ሰብ ኣብ ሕብረተ ሰቡ ኣዝዩ ኣደላዩ ነገር ይኸውን። ምስ ሓላፍነት ምስካም ዝተኣሳሰር ሕግማት እውን ኣሎ። ሓላፍነት ምጻላእ ከም ስነ-ክእምራዊ ጸገም ዝራኣየሉ እዋን እውን ኣሎ። ገሊኡ ምንጻግ ሕብረተ-ሰብኣዊ ዮኸን ውልቃዊ ሓላፍነት ናይ ነፍሳዊ ጉድለት ዘረጋገጸ ምልክት እዩ።

ብኣንጻሩ ደማ ካብ ዓቅሚ ንላዕሊ ብዙሕ ሓላፍነት ምወሳድ ፡ ናይ ስነ-ክእምራዊ ጸገማት ምልክት ክኸውን ይኸእል ኢዩ። ዲክታቶርነት ሓደ ኣብነት ናይዚ ሕግማት ኢዩ። ቀንዲ ጸገም ዲክታቶራዊ ሰብ ኣብ ርእሲ ሓላፍነቱ ናይ ካለኦት ሰባት ሓላፍነት ምምንግል ክንብል ንኸእል። ጡዑይ ሰብ ዝተዋገሞ ሓላፍነት ከየጉድል እናፈርሐ ይስከም ፡ ዲክታቶራዊ ሰብ ግን ኣብ ሞንጎ ሓላፍነተን ስልጣንን ዘሎ ፍልልይ ብምስሓት ንሓላፍነት ምስካም ህርፋን የሕድር ፡ ሓላፍነቱ ምስ ናይ ካለኦት ሓላፍነት ጠቅሊሉ ንምሓዝ ሓይሊ ክጥቀም እውን ድሉው ይኸውን።

ረቢ ሱብ-ሓይሲ ወታዓላ ሓዲሽ ፍጡር (ውዲ ሰብ) ኣብ መሬት ክውስኽ ምስደልየ ፡ ንመላኢካ ኣብ መሬት "ኸለፋ" ሓላፍነት ዝስከም ሓዲሽ ፍጡር ክገብሪየ ባሎም። ረቢ ንወዲ ሰብ ሓላፍነት ንኸስከም ኢዩ

ፈጠራዎ። በዚ ምክኒያት ካእ እቲ ረቢ ዝወሰኖ ሓላፍነት ዘማልእ ሰብ ፡ ኣብ ሂደወቱ ረገኡ ይነብር ። ብኣንጻሩ ኣብ ሕብረተሰቡ ረቢ ዝፈትዎ ተራ ዘይጻወት ሰብ ደማ ራብሻን ሕስረትን ይስመዖ።

ሓላፍነት ብቋንቋ ኢንግሊዚኛ Responsibility ብጀርመን Verantwortung ደማ ምስ መልሲ ምሃብ ዝተኣሳሰረ ቃል እዩ። ብኻልእ ኣዘራርባ በዓል ሓላፍነት ሕቶታት ክምልስ ድሉው ክኸውን ምህላው ዘረጋግጽ ቃል ኢዩ። ብቋንቋ ዓረብ ካእ ሓላፍነት مسؤولية ዝብል ቃል ምስ ሕቶ ዝተኣሳሰረ ይኸውን። ዝኾነ ባዓል ሓላፍነት ተሓታቲ ምኻኑ ዘብርህ ነገር። ንዓና ረቢ ሓላፍነት ክንስከም ፈጠራና ፡እንሕተተሉ ግዜ እውን ክመጽእ እዩ። ምስጥትና ክንምልሶ ንግደድ ሕቶታት ኣሎ ።

- ብዛዕባ ዕድመና ኣበይ ከምዘጥፋእናዮ ክንሕተት ኢና
- ብዛዕባ ጉብዝናና ኣብ ምንታይ ከምዘውዓልናዮ
- ብዛዕባ ንብረትና ካበይ ከምዘጥረናዮ ኣብ ምንታይ ከምዘውዓልናዮ
- ብዛዕባ ፍልጠትና እንታይ ኣፍሪናሉ

ወዲሰብ ብዛዕባ ነፍሱ ጥራይ ኣይኮነን ክሕተት ። ብዛዕባ ስድርኡን ሕብረተሰቡ እውን ተሓታቲ ኢዩ። ሕግቅ እናረኣኻ ስቅ ኣይባላልን ኢዩ ። ክትኣልዩ ክትጽዕር ብዝካኣለካ ትግደድ ኢኻ። ረቢ (ሱ. ወ.) ንዝሓለፈን ንዝመጽእን ዘንቢ ነቢይ ሙሓመድ (ስ) ከምዘማሓር ኣብቁርኣን ብሩህ ኢዩ። ኣብ ርእሲ እዚ ግን ነቢይ ሙሓመድ ኣብ ሂደወቱ እቲ ኩልና ንፈልጦ ከቢድ ጸዕሪ ኣካይዱ። ንንብሱ ጥራይ ዘትሓሰብ ፡ ነብሱ ጥራይ ከድሕን ዘትደሊ ፡ ዳዕዋ ኣየመካየደን ነይሩ። ኣነ ድሕነ ኢዩ ኢሎም ግን ኮፍ ኣይበለን ፡ ምድሓን ህዝቢ ዓለም ከም ሓላፍነቱ ስለ ዝራኣዮ ንረቢ ከመስግን ስለ ዝደለየ ፡ ብዙሕ ጽዒሩ። ብተወሳኺ ኣሚረልሙኣሚኒን ዑመር ኢብን ኣልኸጣብ (ረ) ካላኣይ ከሊፋ ይብል ፡ "በቅሊ ኣብ መንገዳ እንተትዕንቀፍ ፡ ረቢ ንምንታይ መንገዲ ዘየጽረኻ ኢሉ ከይቆጸጽረኒ የፍራሃኒ እዩ"። እዚ ንዓና ነቶም ብድቅና እውን ዘይንግደሰ ዓቢ ትምህርቲ እዩ። ሰይድና ዑመር ሓላፍነቱ ኣብ ልዕሊ ስድርኡ ፡ ህዝቡ ፡ እንስሳታት ህዝቡ ብኸመይ ከምዝሪኦ ዝነበረ ብጣዕሚ ዘገርም ነገር ኢዩ።

ናይ ኸላፍነት ሓላፍነት ምስተቀበለ ኣሚረልሙኣሚኒን ዑመር ኢብነል ኸጣብ (ረ) ነብሱ ረቢዑ ንህዝቡ ኢዩ ዝነብር ነይሩ።

ካብ ዑለማእ ካልእ ናይ ሓላፍነት ምስካም ኣብነት ካእ "ኣሚር ናይ ኣክብቲ ሓዲስ" ኣልቦኻሪ እዩ። ኣልቦኻሪ ሰባት ሓሳት ኣሓዲስ ክገርግሑ ምስራኣየ ፡ ኣሓዲስ ምጽራይ ከም ሓላፍነቱ ራኣዮ። ቡቲ ዝበለጸ ኣገባብ ካእ ነቲ ትኸክለንኛ ኣሓዲስ ኣኪቡ ኣብቲ ዝተወርየ መጽሓፍ "ሳሊሕ ኣልቦኻሪ" ኣስፊሩዎ። ክምኡደማ ኣልኢማም ኣቡ-ሓኒፋ ናይ ፍቅህ ኣድላይነት ምስ ተገንዘበ ናይ "ኣሕካም" ምውጻእ ሓላፍነቱ ገይሩ ፡ ዓቢ ናይ ኣሕካም ኣገባብ ሰራቱ። ሓደ ሙስሊም ናይ ነፍሱ ሓላፍነት ጥራይ ኣይኮነን ዝስከም ፡ እንታይ ዳኣ ናይ ዲኑ ፡ ናይ ህዝቡ ፡ ናይ ሕብረተሰቡ ሓላፍነት እውን ይስከም ኢዩ።

ከምቲ ነቢይ ሙሓመድ (ስ) "በልቕ ዓኒ ወለው ኣይዮ" (ወላኳ ሓንቲ ጥቅሲ ትኹን ፡ ኣብጹሐለይ) ዝበለ ፡ ንሕና እውን ብወገና ቡቲ ዓቅምና ዘፍቅዶ ሓላፍነት ክንስከም ኣለና ፡ ምክንያቱ ሓላፍነት ምስካም ትርጉም ሀላውነትና ስልጣኽን። ሓላፍነትና ብጉቡእ ምስካም ካእ ውሕስነት ድኣነትና ኣብ ዮውመል ቂያማ ምኻኑ ክንፈልጥ ንግደድ። ንነብሲ ሞራል ስለ ዝህብ ኢልና ካእ ዝኾነ ሓላፍነት ክንቀበል የብልናን ። ኣብዚ ኣዋን እዚ ንኡመትና ዝጠቅም ኣዚዮ ብዙሕ ተራታት ክፉት ኣሎ። ካብ ተጥኩረይ ፡ ብዙሓት ሰባት እውን ኣሻሓት ሓላፍነት ከሰክሙኻ ክደለየ ኢዮም። ኣድላይነቱ ኣጽኒዕካ ክእለትካ ሪኢኻ ክትውስን ትግደድ ኢኻ። ካብዚ ናይ ኡምማ 2ሀ ኢሉ ዘሎ ሓላፍነታት ንምሽፋን ዓቅምኻ ዘፍቅዶ ገደ ግን ፈጸምካ ኣይትስእንን ኢኻ። ውላሁ ኣዕለም!

¹ ኣኼባ ናይ ማሕበር እስላማዊ ምትሕግጋዝ ኣብ ፋልጻ 2007

ሐፊሻዊ ትርጉም ሱረት አልሙልክ ካብ ኣዶ (12) ክሳብ ኣዶ (15)

{ إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ } * { وَأَسْرُوا قَوْلَكُمْ أَوْ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ } * { أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ } * { هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ }

ትርጉም ቃላት

የኸሸውና ረባሁም ቢልቆይብ፡ ማለት ንኣላህ ዝፈርህዎ ትእዛዙ ወላ ኣብ ሰብ ዘይርእዮም ቦታ ተኸብሎም እንተሃለዮም ትእዛዙ ዘይጥሕሱ፡፡

ሊሁም መቐፊራቱን ውኣጅሩን ከቢር፡ ዘንቦም (ሓጥያቶም) ይሕደጎሎምን ዓቢ ዝኾነ ዓስቢ ኻኣ ይዋሃቡ፡ ኣላ ያዕለም መን ኸለቑ፡ ንፍጡራቱ ዝፈጠረ ከመይ ጌሩ እዩ ዝኾነ ነገር ዝገብርዎ ካብኡ ዝሕባእ፡ ወሁዋ ኣለጢፉ ኣልኸቢር፡ ከምኡ-ወን ኩሉ ዝፍጽምዎ ኣላህ ይፈልጦ እዩ ወኣሊይሂ ኣልንኹር፡ ካብ መቐብርኩም ኣውጺኡ እንደገና ንኸሓስቡም ዘተንሳኣኩም

ሐፊሻዊ ትርጉም ሱረት ተባረክ ካብ ኣዶ 11 ክሳብ ኣዶ 15

እቲ ልዑል ፈጣሪና ዓስቢ ናይ ካሕዳናት ኣዝዩ ዘስካሕክሕ ስቅያት ከምዝኾነ ምስ ገለጸ ኣብዘን ዝስዕባ ጥቕሲታት ካኣ ብዛዕባ ኢማንን ምእምዛን ካብ ስቅያትን ምድሓንን የበስር፡፡

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ (12)

እቶም ንኣላህ ሸሕኻ ኣይርኣይዎ ግን ዝፈርህዎ ብተወሳኺ ወላ ኣብ ሰብ ዘይርእዮም ቦታ ተኸብሎም እንተሃለዮም ትእዛዙ ዘይጥሕሱ፡፡ ብዝኣዘዙ ዝምእዙዎ ኣላህ ንዐኡም ብዝፈጸምዎ ጌጋታት ክኣድገሎምን መዘና ዘይብሉ ዓስቢ ክህቦም ከምዝኾነ ኣብዛ ጥቕሲ ኣላህ ይገልጻልና፡፡ እዚ ዓስቢ ኻኣ ኣብ ጅና ምእታው እዩ፡፡

ገለ ካሕዳናት ናይ ቁረይሽ ኣብ መካ፡ ንገለጹም ዓው ኢልኩም ኣይትዛረቡ ስለ ኣላህ ናይ ሙሓመድ ዘረባኹም ናብኡ ማለት ናብ ሙሓመድ ከብጸሓልኩም እዩ፡፡ ኢሎም ምስ ተዛረቡ፡ ኣላህ ነዛ እትስዕቡ ጥቕሲ ከምዚ ክብል መለሰሎም፡፡

وَأَسْرُوا قَوْلَكُمْ أَوْ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ (13)

ብምስጢር ኮነ ብጋህዲ ዝኾነ እትዛረቡ ዘረባእዚ ጥራይ ዘይኮነስ ወላ እቲ ኣብ ልብኹም ዘሎ እውን ኣላህ ይፈልጦ እዩ፡፡ ማለት እቲ ኣእምሮ ዝሓሰቦ ልቢ ዘስተንትኖ ናብ ድምጺ ዘይተቐየረ እውን ካብ ኣላህ ኣይሕባእን እዩ፡፡

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ (14)

ከመይ ጌሩ እዩ፡፡ ንደቂ ሰባት ፈጠርዎም ከሎስ ዝሓስብዎምን ዝፍጽምዎ ነገራት ካብኡ ዝኸወል፡፡ ኣላህ ብፍጡራቱ ርህሩህን ሓላይን ኣብ ርእሲ ምኻኑ፡ ይዕቦ ይንኣስ ዝኾነ ነገር ካብኡ ዝሕባእ ብፍጽም ከምዘዩልዎ ኣብዛ ጥቕሲ ይበርሃልና፡፡

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ (15)

ኣላህ ኣቲ ልዑል ጎይታና ነዛ ኣብ ልዕሊኣ ኮይና ንነብረላ ዘለና ምድሪ ምቕእቲ ጌሩ ከምዝፈጠራ ድሕሪ ምጥቃስ፡ ኣብ ልዕሊኣ ናብራና ከነጠጥሕን ኣብኣ ክንከይድን ካብቲ ኣላህ ዝለገሰልና ርዝቑ (ጸጋ) ከምእንበልዕን ክንጥቀምን የፍቅደልና፡፡ ግን ድሕሪ እዚ ኩሉ ናብኡ ናብ ኣላህ እቲ ናይ መጨረሻታ ጉዕዞ ከምዝኾነ ናብኡ ከምእንምለስ ምስትውዓል የድሊ፡፡ እዛ ጥቕሲ እውን ነዚ ተረጋግጸ፡፡ እዚ ማለት ካኣ እንተዳኣ እምነትን ጽቡቕ ስራሕን ፈጸምና፡ እቲ ዓስቢ ናይዚ ጅና ምእታው ይኸወን፡፡ እንተዳኣ ክሕዳንን ሕማቕ ስራሕን ፈጸምና ካኣ እቲ ዓስቢ ጅሃንም ምእታው እዩ፡፡

ካብዘን ኣዶት እንማሃሮ ትምህርቲ ካኣ፡

- ኣገዳስነት ናይ ኢማን ብኣላህ (እምነት) ኣላህ ኣብ ጋህዲ ይኹን ኣብ ስወር ቦታ ይርእዩካ ከምዘሎ ምፍላጥ
- ኣብ መዳይ ንግዲ ይኹን ሕርሻ ወይ ካልእ ንጥፈታት ጽቡቕን ፍቱውን ብኣላህ ከምዝኾነ ምርግጋጽ፡፡
- ድሕሪ ሞት፡ ምትሳእ ከምዘሎን ከምኡ-ወን ሒሳብ ከምዘሎን ምእማን፡፡

**ወአሰሊሑ ዛታ በይኒኩም
አብ መንጎኹም ዕርቂ ከምዝሰፍን ግበሩ።**

ብሓውኹም፡ሑሰን ዓበድልጆሊል

ክቡራት አሕዋትን አሓትን

እነሆ ብኣላህ ዝተላእከ ክቡር ጋሻና ወርሒ ሮመዳን ተሰናቢቱና ይኸይድ።ግን ጽልዋኡ ንነዊሕ ግዜ ምሳና ዝጓጎዝ እዩ።ወርሒ ሮመዳን ሓደ ክንማሃረሉን ክንሓሰቡሉን እንኸእል ሰፊሕን ጥጡሕን ዝኾነ ባይታ አንጺፉልና።እቲ ቀንዲ ዕላማን ምኽኒያትን ናይዚ ወርሒ ከምቲ አብ ቁርኣን ተጠቐሱ ዘሎ።

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) 183

እወ ዕላማ ናይ ወርሒ ሮመዳን አብ ልብናን አተሓሳስባናን ስሚዒትናን ፍርሂ ረቢ ምእንቲ ክሰርጽ እዩ።እዚ ማለት ካኣ ትእዛዛትን መምሪሒታትን ናይ ረቢ ቀዳምነት ብምሃብ ናብራና ብእኡ መሰረት ምምራሕ ማለት እዩ።

ሓደ፡ ምስ ፍርሂ-ኣላህ ዝተሓሰረ ኣገዳሲ ነገር ንኹላትና ዝትንክፍ ዳግመ ምሕሳብ ዘድልዮ ጉዳይ፡ንተግዘብ።

ኣላህ እቲ ልዑል ዝኾነ ፈጣሪና አብ መጀመርያ ሱረት አልኣንፋል፡አብ ኣያ ጥቕሲ (1) ኣገዳሲ ዝኾነ መምርሒታትን ትእዛዛትን ይህበና።

(يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ) (1)

አብዛ ጥቕሲ ኣያ እዚአ ልዑል ፈጥሪና ኣርባዕተ ትእዛዛት የመሓላልፈና፡

- 1) ንኣላህ ምፍራህ
- 2) ኢስላሕ ዛተልበይን (ንዝተባኣሱን ንዝተገራጨዉን ምዕራቕ)
- 3)ንኣላህ ምምእዛዝ
- 4)ንረሱል ምምእዛዝ

ኩላትና ከምእንፈልጦ ንኣብ መንጎ አሕዋት ኮይኑ ካለኣት ሰባት ዝተፈላለዩ ናይ መባእስን ግጭትን መበገሲን ምኽኒያታትን ኣለዎ።ከም ኣብ ዛንታ ነብያት አብ ቁርኣን ተገሊጹ ዘሎ፡ብሰንኪ ቅንኢ(ኣብ መንጎ ደቂ ያዕቆብ፡አሕዋት ዩሱፍ) ዝተረኸበ።ከም ቃቢልን ሃቢልን ደቂ ሰይድና ኣደም ዝተረኸበ።ወዘተ....

ወይ ከምዛ ኣብ ሱረት አልኣንፋል ተጠቐሱ ዘሎ ብሰንኪ ምዕዳል ናይ ምርኮ።

አብዛ ከም መዘኻኸሪ ዝጽሕፋ ዘለኹ ነታ ካላኣይቲ ንዕርቂ ኣብ መንጎ ምእመናን ትምልከት ነጥቢ ወይ ትእዛዝ ናይ ረቢ ቅሩብ ንምብራህ እዩ።ግን ምስተን ሰለስተ ካለኣት ትእዛዛት ናይ ኣላህ እውን ዝተሓሰር ጉዳይ ከምዝኾነ ብሩህ እዩ።

ኩላትና ከምእንፈልጦ እስልምና ንብዙሕ ብሰንኪ ክሕዳንን ዘይምርዳእን ድንቁርናን ዝመለኦ ጸልማት ሃዋህው ካብኡ ኣርሒቁ ናብ እምነትን ፍልጠትን ዝመለኦ ብርሃን ሃዋህው ከሰጋግሪና እዩ ዝጽዕር።መልእኽቲ ምስልምና ኻኣ ኣብ መንጎ ደቂሰባት ብፍላይ ካኣ ኣብ መንጎ ኣመንቲ ምስልምና እቲ ሕውነታዊ ዝምድናታት ክድልድል እዩ ዝጽዕር።ዝኾነ ነዚ ናይ ሕውነት ምትእስሳር ብሕማቕ ዝትንክእ ወይ ዝሃሲ ኻኣ ብዝተፈላለዩ መንገዲ እዩ ዝክምክቶ።

ብዙሓት አሕዋት ኣብ ዝተፈላለዩ ኣጋጣሚታት ከምዝሓትዎ፡ስለምንታይ እዮም እዞም ኣስላም ባሃልቲ እሞ ቁርኣን ኣናቕርኡን ብሓንሳብ እናሰገዱን ዝባኣሱ፡ተባኢሶም ከብቅዑ ኸ ስለምንታይ እዮም ዘይዕረቁ፤

ነዚ ሕቶ ንምምላስ ሽሕጓ ናይ ብዙሓት አሕዋት ርኢቶ የድልዮ፡ ኣነ ግን ብዝራኣየኒ ገለ ገለ ሓሳባት ከቕርብ ክፍትን እዩ።

ቅድም ቀዳድም ኣነ ኣስላማይ እዩ ክትብል እንኮለኻ፡ኩሉ ኣተሓሳስባይ ኮነ ተግባራተይ ጥዑይ ወይ ቅነዕ ኣየስምዕን።

ምኽኒያቱ እናሰገድኻ፡ሓውኻ ክትዕምጽ፡ሰብይትኻ ክትዕምጽ፡ደቅኻ ክትዕምጽ ወይ ካለኣት ሰባት ክትዕምጽ ስለ እትኸእል።እዚ ዝፍጸም ጌጋ ካኣ እቲ ደረጃ ናይ ኢማን(እምነት ኣብ ልብኻ)ድልዱል መሰረት ስለ ዘይሓዘ ክኸወን ይኸእል።ወይ ኣብቲ ግዜ ሕማቕ እትፍጽመሉ እቲ ኢማን ካብ ልብኻ ስለ ዝርሕቕ።

ስለዚ ክልተ አሕዋት ጥቓን ጥቓን እናሰገዱ እንከለዉ፡ሰላት ድሕሪ ምፍጸም፡ምናልባት ሰላም እውን ኣይባሃሉን፡ሰላም እንተተባሂሎም ካኣ ናይ ቀልዓለም ሰላም ይኸወን።

ግን ኣብዚ ሓደ ሕቶ ኻኣ ይመጽእ፡ንረቢ ግንባሮም ዘድንኩአሕዋት ስለምንታይ ምእንቲ ረቢ ኢሎም እቲ ኣብ መንጎኦም ዘሎ ናይ ግርጭትን ዘይምቅዳውን ሰጊሮም ናይ ብሓቂ ዕርቂ ዘይፍጽሙ።እቲ ዝሰገድሉ ዘለዎ ኣላህ ዕርቂ ኣብ መንጎኦም ከስፍኑ እንድዩ ዝእዘዙም ዘሎ።

እምበኣር ንኸምዚ ዝኣመሰለ ረቢ ዝፈትዎ ናይ ዕርቅን ፍትወትን መንገዲ ክኸይድ ዝጸገሞ፡ድኸመት ናይ ኢማን(እምነቱ)እዩ ዘንጸባርቕ።ኩላትና ኻኣ እዚ ድኸመት ወይ ሕማም ኣለና።

ሓደ ካብቲ ኣገዳሲ ፈውሲ ናይዚ ሕማም ካኣ እቲ ናይ ሕድገት፡ናይ ዕሸሽ ብማል ጠባይ ምምላእን ምዝውታርን እዩ።
እቲ ልዑል ፈጣሪና ኣላህ ከምዚ ይብል፡

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا
خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ (البقرة: 208) }

ክቡራት አሕዋት፡ጀና ምእታው ምስ እምነት ከምዝተሓሰረን፡እምነት ካኣ፡ምስ ድልዱል ናይ ሕውነታዊ ዝምድናታት ከምዝተሓሰረን፡ሕውነት ንምርካብ ካኣ ኣብ መንጎና ሰላም ክሰፍን ከምዝግበኡን ዘብርህ፡ እዚ ሓዲስ ናይ ረሱል ከቕርብ ደስ ይብለኒ።
(ልኡኽ ኣላህ ሰላላሁ ዓለይሂ ወሰለም ከምዚ ይብሉ፡)
أفلا أدلكم على شيء إذا فعلتموه تحايبتم : أفشوا السلام بينكم)

ረሱል ይብሉና፡ሓደ ነገር ኣሎ እንተዳኣ ጌርክዎ፡ክትፋተዉን ክትዕረቁን ኢኹም፡ኣብ መጎኹም ሰላም ዘርግሑ ወይ ኣዘውትሩ።
ክቡር ኣንባቢ ጥቕሚ ናይ ሰላም፡ኣብ ሰላም ዝመለኣ ሃዋህው ናይ ምህላውን ምንባርን ካኣ ንሕና ኣዚና ኢና እንፈልግ፡ምክኒያቱ ብሰንኪ ውግእን ሽግርን ሰላም ምስኣን ንዓመታት ኣብ ስደት ንነብር ስለ ዘለና፡ብተመሳሰሊ እውን ኣብ መንጎ ኣሕዋት ሰላም እንተዳኣ ብተሳኢኩ፡ኣብ ቦታኡ ጽልእን ምቅሕሓርን እንተዳኣ ሰፊሩ፡እቲ ሕውነት ከምቲ ኣላህ ዝደልዮ ክኸውን ኣይክእልን እዩ።

ሰላም ከ ከምይ ይርከብ እንታይ ምስ እንገብር ኢና ነቲ ሰላም ኣብ መንጎና ከነዘውትሮ እንክእል።
ብዛዕባ እዚ ብዙሕ ክባሃል ይካኣል እዩ፡ግን ካብ ትዕዘብተይ፡ሓደ ኣገዳሲ ረቕ ኣሎ።
ምናልባት እቲ ኣብ መንጎ ሰብኣይን ሰብይትን ኮነ ኣብ መንጎ ኣሕዋት ወይ ኣዕሩኽ ዝርከብ ምክኒያት ግጭትን ባእስን ብቐለሉ ክፍታሕ ዝካኣል ነገር ይኸውን።ግን እቲ ከባልሖን ናብ ሕማቕ ኣንፈት ዝጎቶን፡እቲ ናይ ሙሳሙሳን ዓፍዉን (ሕድገት) ዘይምህላው እዩ።ከምእውን ነፍሰወከፍ ሸነኽ ናይ ግጭት ንንብሱ ካብ ጌጋ ነጻ ስለ ዝገብራ እዩ።
ኣብ ክንዲ ኣነ ምናልባት ንሓወይ ወይ ሓብተይ ዓሚጸያ ይኸውን፡ዋላውን እሳ ትጋገ ንወጅሂ ኣላህ ኢሊ ባዕለይ ሙሳሙሳ ክሓታ እዩ ዝብል ጽቡቕ ጠባይ ካባና ስለ ዝራሓቕ እዩ።

ኣነ ሓውኹም ነዚ ሓሳባት ዘቕርቦ ዘለኹ፡ብዓይነይ ክንደይ ሓዳር ብሰንኪ ሰኣን ሕድገትን ዕሸሽ ምባልን ዝተበተነ ሓዳር ስለ ዝታዓዘብኩ፡ክንደይ ኣሕዋት እውን ብዘይጠቕም ሚዛን ዘይብሉ ሃጠው ቀጠው ዝኾነ ነገራት ክስባ ሕጂ ገመድ ሕውነቶም ተበቲኹ፡ስለ ዝራኣኹ፡ክንደይ ኣደታት እውን ንውላደን ክርእያ ዘይክእላሉ ኩነታት ስለ ዝተዓዘብኩ። እዚ ኹሉ ዝርከብ ዘሎ ኻኣ፡እዚ ናይ ትዕቢትን ኣልቦ-ሙሳሙሳ ሃዋህው ስለ ዝሰፊኑ እዩ።
ኣብ ሮመዳን ምሉእ ወርሒ፡ኣላህ-ማ ኢናካ ዓፋውን ከሪም ቱሒቡል ዓፍዋ ፋዕፋ ዓና፡ ኢልና ንኣላህ እናለመንና ግን ንዝበደሉና ኣሕዋት ይቕረ፡ሙሳሙሳ ክንገብር ኣይንክእልን፡ኣዝዩ ዘገርም ጉዳይ እዩ።

ክቡር ኣንባቢ እንተዳኣ ብሓቂ ምእመናን ኮይና ከምታ እያ እትብሎ **مَّا يَبْنِيكُمْ** ነዚ መምርሒ እዚ ኣብ ተግባር ከነውዕል ክንጽዕር ይግባእ።

ረሱል ድሕሪ ነዊሕ ስደት ካብ መዲና ናብ መካ ምስ እተመልሰ ነቶም ንዓመታት ንዕኡን ንሳሓባን ዝበደሉን ዘሳቐዩን፡ኣብታ ሕነኣ ክፈድዮላ ዝኸእል ሰዓት፡ናጻ ከምዝገደፎምን ይቕረ ከምዝበለሎምን ኩላትና ንፈልጦ ነገር እዩ።

ሰይድና ዩሱፍ እውን ድሕሪ ነዊሕ ዓመታት ነቶም ዝበደልዎ ኣሕዋቱ(ኣብ መንጎና ሸይጣን ኣትዩ እዩ ከምእንገራሓሕቕ ጌሩና)እናበለ ከምዝሳመሐም ካኣ ንፈልጥ ኢና።

እሞ እንታይ ዓኣ ኢና ኮይና ነቲ ኹሉ እና ቀራእናን እናፈለጥናን ኣብ ተግባር ከነውዕል ዘይንጽዕር።
እሞ ምእንቲኣ እቲ ልዑል ኣላህ ኢልካ፡ነቲ ሕውነታዊ ዝምድናታትካ ከተደልድሎን ንዝበደሉኻ ኻኣ ዕሸሽ ክትብልን ብትሕትና እሓተካ።

ኣላህ ሱብሓኑ ወታዓላይብል፡
﴿فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ﴾ [الشورى:40]

እሞ ዒድ ናይ ሙሳሙሳን ናይ ፍትወትን ናይ ምትሑቁቃፍን ይግበረልና ኣሚን።

ሓቤረታ

ክቡራት አሕዋትን ኣሓትን
ሰላምን ርህራሄን ናይ ኣላህ ይዕሰልኩም እናበልና
ኣብ ሙንሸን ብኣባላትን ኣሕዋትን ተቐማጦ ከተማ ሙንሸን ሓድሽ ቦታ(መርከዝ) ብዕለት 25.08.2007 ከምእተኸፍተ ክንሕብረኩም ንፈቱ።እዚ ቦታ እዚ ኻኣ ንዝተፈላለዩ ንዓባይትን ንናኣሽቱ ደቅና ዝጠቕም ትምህርትን ንጥፈታትን ዝትግበረሉ ቦታ እዩ።
ብወገና ንኣሕዋትና ኣብ ሙንሸን እንኳዕ ልብኹም ሓጎሰኩም ፡ኢንሻላህ ካኣ ጸማ ጸዕርኹም ፍረኡ ኣብ ደቅኹም ትርእይዎ፡ክንብሎም ደስ ይብለና።መብሩክ ጨንፈር ኣልተዳሙን።
ኣድራሻ: Adresse: Landwehr str.44

Im Namen Allahs, des Allerbarmers, des Barmherzigen Was nach Ramadan?

An die, die aus Glauben und in Erwartung der der Belohnung gefastet und nachts gebetet ha-ben; an die, die Allah, der Erhabene, durch aus Barmherzigkeit das Ende Ramadans hat erreichen lassen -denen sage ich, lobt Allah viel und dankt Ihm immer, denn Er ist des Lobes und des guten Dankes wert. Hier sind ein paar Ratschläge für das Nach-Ramadan.

Das äußerst Schlimmste, was dem gesteinigten Teufel je zustoßen kann, sind das Gebet, das freiwillige Nachtgebet, die Bittgebete, die Vergebungsbittgebete und die wahrhaftige Reue. Das äußerst Schlimmste, was der Teufel zu hören bekommen kann, ist es, wenn der Diener sagt: „O Allah, ich bitte Dich um das gute Ende.“ Da sagt der Teufel: „Ich glaube, er hat es begriffen.“, d.h. wer sagt: „Ich bitte um das gute Ende.“, der pflegt bestimmt, Gutes zu tun, und ist klug und daraufhin begeht keine Sünden, denn der Tod trifft immer plötzlich ein. Deswegen bittet er Allah darum, immer dabei zu sein, damit sein Ende gut sein und er bei seinen guten Taten sterben wird, um dann Allah zu begegnen, Der sein Herz schlagen lässt und, wenn Er will, anhalten kann. Nur dann kommt der Diener bei Ihm, dem Erhabenen, gewinnend, Gutes tuend und Ihn anbetend an, als würde er Ihn sehen, da er Ihn immer mit sich spürt, egal wo der Diener hinblickt, schaut er auf nichts Verbotenes hin, denn er vergegenwärtigt sich immer, dass Allah mit ihm ist – Allah, Der seine Augen blicken lässt, und dem der Diener keinen Augenblick und keinen Pulsschlag entbehren kann.

Die Vorsicht davor, dass der Teufel den Diener verhöhnt, denn, wenn der Teufel das Herz des Dieners mit Gelüsten und Unachtsamkeit besiedelt und der Diener doch um das gute Ende trotz ständigen Sünden bittet, dann lacht ihn der Teufel aus wegen der Dummheit und des Mangels an Achtsamkeit. Wenn der Diener sagt: „Ich bitte Dich um das gute Ende.“, und trotzdem doch noch raucht, lügt, andere verleumdet und betrügt, sein Kleid hinter sich herzieht, sich den Bart rasiert, sich den Eltern gegenüber ungehorsam verhält, seine Verwandtschaft nicht pflegt, andere hasst und zankt, mit Zinsen handelt, sich bestechen lässt, ein Sänger, Zielloser oder Sünder ist, die Gebete ausschläft, die Freitags- und Gemeinschaftsgebete verpasst, den Qur'an nicht rezitiert, die Sunnah und Rechtleitung

des Gesandten Allahs, Allahs Frieden und Wohlgefallen auf ihm, nicht befolgt, die Zufriedenheit Allahs, die Ruhe bei Ihm und die totale Wendung des Herzens zu Ihm ablehnt, die Augen durch verbotene Blicke, die Ohren, die Zunge, das Herz, die Atemzüge, die Vernunft versäumen und den Teufel ihn auslachen lässt, dann werden seine Bittgebete nicht erhört, sogar wenn er hundertmal um das gute Ende bittet, denn er kennt die Tat des guten Endes nicht; wäre er klug, würde er keine Sünden begehen und dabei sagen: „O mein Herr, mach mich zu den Gutes-Tuenden!“, denn seine Worten widersprechen seinen Taten. Allah, der Erhabene, sagt zu solchen Dienern: **„Warum sagt ihr, was ihr nicht tut?“**, und zu den vernünftigen, klugen und glaubenswürdigen Gläubigen:

„O die ihr glaubt, fürchtet Allah. Und eine jede Seele schaue, was sie für morgen vorausschickt.“

Das gute Ende ist nur durch die guten Taten und die gute Absicht zum Willen des Guten und Enthalten des Bösen zu erreichen. Allah, der Erhabene, sagt:

„Wenn Allah in euren Herzen et-was Gutes weiß, wird Er euch etwas Besseres geben.“

Zudem sagt Er: **„Für jemanden von euch, der sich recht verhalten will.“**

Allah ist groß, denn er sagt zu Seinem Gesandten, Allahs Frieden und Wohlgefallen auf ihm:

„So verhalte dich recht.“,

so dass er nach der Offenbarung dieses Verses viel geweint hatte. Der Gesandte Allahs, Allahs Frieden und Wohlgefallen auf ihm, wurde einmal gefragt: „Sag mir im Islam etwas, dass ich nach dir niemand danach fragen werde“ Er sagte: „Sag: Ich glaube an Allah“ – d.h. gehorche Ihm – „und verhalte dich recht!“ – d.h. bis zum Tode. So ist wirklich das gute Ende und so verlässt der Gläubige das Diesseits und wendet sich dem Jenseits zu.

Zieh dich selbst in Rechnung bei diesem Vers: **„O die ihr glaubt,“** – hast du wirklich den Glauben vollzogen? – **„vorgeschrieben ist euch das Fasten,“** – hast du dir des Verbotenen enthalten, bevor wir von dem

Erlaubten sprechen? – **„so wie es denjenigen vor euch vorgeschrieben war, auf dass ihr gottesfürchtig werden möget.“** – hat dein Fasten die Gottesfurcht als Frucht gebracht oder nicht, denn die Frucht des Fastens ist die Gottesfurcht, d.h., dass du Allah gegenüber keine Sünden begehst, nachdem du für Ihn gefastet hast, denn wer Allah widersetzt, der hat eigentlich nicht gefastet und weder dessen Glauben ist wahrhaftig noch seine Erwartung der Belohnung. Erinnern sollst du dich daran, was mit deinem Vater Adam und deiner Mutter Eva geschah wegen einer einzigen Sünde. Die Gehorsamkeit ruft eine Art Geselligkeit und die Sünde eine Art Verlassenheit hervor. Halte dich an die Ruhe durch die Geselligkeit mit Allah fest und sei vorsichtig vor der Einsamkeit durch die Verlassenheit Allahs, des Erhabenen.

Wie oft hat Er deine Augen blicken lassen? Halt und denk ein bisschen nach! Wie oft hat Er dein Herz schlagen lassen? Sollten du doch nicht mit Ihm zufrieden sein? Sollte dein Herz doch nicht mit seiner Liebe gefüllt werden, so dass du keinen Atemzug nach Ramadan bei einer Sünde oder in Unachtsamkeit verpasst? Denn der eine Atemzug ist wertvoller als Gold, Silber Diamant und die ganze Welt. Möchtest du einen Beweis dafür aus dem Qur'an und der Sunnah? Sag: *„subhan-allah, alhamdu lillah, la ilaha ill-allah, allahu akbar, astaghfiru-llah, la hawla wa la quwwata illa bi-llahi-l'aliyyi-l'adhim“* Diese bleibenden rechtschaffenen Taten sind besser als alles, worüber die Sonne über- und untergeht. Wie oft ist die Sonne über- und untergegangen? Millionen und Millionen Mal. Sie und diese niedrige Welt vergehen und werden zunichte, aber das Preisen Allahs vergeht nicht. Halt ein andermal. Stell dir den Wert deiner Atemzüge vor. Denk über einen einzigen, zwei oder drei Atemzüge nach. Versuch mal zu atmen aufzuhören. Kannst du es? Nein. Deine Atemzüge sind nicht in deiner Hand, sondern in der Hand Allahs. Durch diesen gescheiterten Versuch solltest du die große Gunst Allahs dir gegenüber kennen lernen. Selbst das Nachdenken ist eine Gunst Allahs, mittels der der Diener erkennt, dass der einzige Atemzug wertvoller ist als die Fülle der Erde mit Gold. Dieses Gold wird zunichte, und wenn man davon die Almosensteuer nicht zahlt, dann wird es am jüngsten aufgehetzt, um dessen Besitzer damit zu brennen und zu quälen.

Siebter Ratschlage: Möge Allah, der Erhabene, durch Seine Macht, vor mir, meinen Eltern, euch, euren Eltern, unsren Verwandten,

unsren Kindern, den gläubigen Männern und den gläubigen Frauen, den Lebendigen unter denen und den Toten, die sieben Tore des Höllenfeuers zuschließen. Amen.

In der Mondfinsternis – es gibt weder Macht noch Stärke außer bei Allah – ist eine große Lehre und Lektion, eine Erinnerung an die Reue und, dass man sie schnellst in die Tat umzusetzen soll, an die Warnung vor dem Versäumen des Gebets und dessen schnellen achtungslosen Verrichtung und an die Enthaltung der Sünden und des dazugehörigen Bösen. Durch die Sonnen- und Mondfinsternis möchte Allah die Menschen beängstigen, wenn sie die Religion und die Pflichten weglassen und die Grenzen überschreiten. Gratulationen für die Reuenden und wehe den Rebellen an dem Tag, an dem Gesichter schwarz und andere Gesichter weiß werden; wehe jenen schwarzen Gesichtern, wenn das Gesicht des Mondes wegen ihrer Sünden schwarz wird aus Eifersucht für Allah, dann sollten sie nicht für Allah eifersüchtig sein, Allah, der sie erschuf, deren Genicke und Köpfe bewegen ließ und deren Stirne in Seiner Hand sind und dem sie keinen Augenblick entbehren können. Der Mond ändert sich, sie aber nicht.

Allah, schenke uns ein gutes Ende und verzeihe uns, so wie Du unsrem Vater Adam und unsrer Mutter Eva verziehen hast. Erinnere uns an Deine Gunst jedes Mal, wenn Du uns blicken und unsere Herzen schlagen lässt. Mach, dass das Gebet und das freiwillige Nachtgebet uns Ruhe, Gesundheit und Glück für die Harzen im Dies- und Jenseits bringt, dass wir unsere Zufriedenheit darin finden, wie es beim Gesandten Allahs, Allahs Frieden und Wohlgefallen auf ihm, war. O Allah, nimm unsere Nachtgebete wohl an und erleichtere uns das Stehen am jüngsten Tag. O Allah, lass uns am jüngsten Tag im Schatten Deines edlen Throns stehen. Wir können Deine Gaben nicht auszählen, o Allah, hilf uns, Deiner zu gedenken, Dir zu danken und Dir gut zu dienen, o Allah, wer die Bittgebete erhört. Wir suchen Zuflucht bei Dir davor, Dir einen Augenblick ungehorsam zu sein, o unser Herr. O Allah, vergib mir und meinen Eltern, dem Leser dieser Botschaft und dessen Eltern, unsren Verwandten, unsren Kindern, den gläubigen Männern und den gläubigen Frauen, den Lebendigen unter denen und den Toten. O Allah, sei mit den Gefährten des Gesandten, Allahs Frieden und Wohlgefallen auf ihm, zufrieden. Allahs Frieden und Wohlgefallen auf dem Gesandten Allahs. Allahs Frieden auf allen Gesandten. Lob gebührt Allah

بسم الله الرحمن الرحيم

ماذا بعد أن انقضى رمضان

سلام من الرحمن كل أوان -- على خير شهر قد مضى وزمان
سلام على شهر الصيام فإنه -- أمان من الرحمن كل أمان
لئن فنيت أيامك الغر بعتة -- فما الحزن من قلبي عليك بفان

ها هو شهر رمضان قد مضى.. مضى بأيامه الفاضلة، ولبياليه العامرة، بعد أن كان ملء أسماعنا وأبصارنا، وحديث منايرنا، وزينة منايرنا، وسمر مجالسنا، وحياة مساجدنا. مضى وخلف الناس بعده بين شقي وسعيد، وفائز وخاسر. لقد فاز في رمضان من فاز بالرحمة والغفران، والعتق من النيران. وخسر من خسر بسبب الغفلة والبطلان، والذنوب والعصيان، فليت شعري من المقبول منا فنهنيه، ومن المطرود فنعزيه؟ وإن امرءاً ينجو من النار بعد ما -- تزود من أعمالها لسعيد

الاستقامة

وتحن ما زلنا نعيش في آثار نفحات رمضان يجب علينا أن نقف لنتساءل: ماذا بعد أن انقضى رمضان؟ وما هو حالنا بعد أيام قليلة من رمضان؟ ماذا بعد شهر الرحمة والغفران؟ وماذا بعد شهر التوبة والرضوان؟ ماذا بعد أن اكتحلت عيوننا بدموع المحبة والخوف والرجاء، وعزت جباهنا بالخشوع والذلة لرب الأرض والسماء؟ بعد أن عاينا القرب والإقبال وشاهدناه، القرب من الله لعباده، والقرب من العباد إلى الله، ماذا بعد شهر الجد والاجتهاد والتشمير، بعد أن كان القرآن حياتنا، والصلاة والوقوف بين يدي الله لذتنا، وذكر الله غذاءنا. بعد أن عايشنا كل ذلك، كان ولا بد أن يأتي هذا السؤال، وهو ماذا يجب علينا بعد رمضان، بل وبعد كل موسم من مواسم الطاعة؟ والإجابة نزل بها الوحي منذ مئات السنين، وأجاب النبي الأمين - صلى الله عليه وسلم - على السائلين الطالبين العلاج الناجع والدواء النافع، فقال: "قل آمنت بالله ثم استقم."

إذا كان الله قد حباك بشجرة الإيمان، فيلزمك أيها الموحّد معها وتحت ظلها أن تستقيم وأن تعتم بصير على الطريق، وأن لا تحيد عنه. الاستقامة.. إنها العلاج، كما قال تعالى: (إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا) [فصلت: 30]. قال أبو بكر: استقاموا فعلاً كما استقاموا قولاً. قال عمر بن الخطاب: "لم يروغوا روغان الثعلب."

فيامن رفعت كفيك في رمضان طالباً الهداية، زاعماً الرجوع، مدعياً الإقبال، هل صدقت في زعمك، ووفيت مع الله بعد رمضان؟ أم أنك رغت روغان الثعلب فتعاملت مع الله بدمتين: ذمة رمضان، وذمة غير رمضان، ولقيت الله بوجهين، وقد قال النبي - صلى الله عليه وسلم -: "شر الناس ذو الوجهين" فكان حالك قريباً من حال المنافقين. (وَإِذَا لَفُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى شِيَابِئِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ * اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ) [البقرة: 14، 15].

أسباب معينة

الاستقامة هي الحل وهي السبيل، وهذه الاستقامة لا تتأتى بالأمان، وإنما لها شرائط وأسباب.. منها:

أولاً: الاستعانة بالله:

أن تعلم أن الذي أقامك لعبادته في رمضان هو الله، وهو وحده القادر على أن يعينك على المداومة والاستمرارية فليست الاستقامة قوة منك ولا قدرة فيك، ولا فتوة في جنابك، وإنما هي محض منة الله وفضله أن يوفق عباده للطاعة ثم يتقبلها منهم، وهذا الاعتراف منك هو بداية الاستقامة. أما الناظر إلى عمله المحسن الظن بنفسه الذي يظن أن عبادته إنما هي بقدرته وقوته؛ فهذا يكله الله إلى نفسه، ومن وكله الله لنفسه هلك، ولذلك كان من دعاء النبي - صلى الله عليه وسلم -: "ولا تكني إلى نفسي طرفة عين أبداً" [رواه أبو داود].

ثانياً: المجاهدة:

أن تعلم أن الاستقامة لا تتحصل بالجوع في المضاجع، ولا بالاستمتاع بكل ما لذ وطاب من الشهوات والملذات، بل تتأتى بالمجاهدة والمثابرة والمصابرة.. مجاهدة للنفس، والهوى، والشيطان، ومثابرة على فعل المأمورات والإكثار من الطاعات، ومصابرة عن الشهوات والمنهيات، حتى

تأتي بأمر الله على تمامه. (وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لِنَهْدِيَهُمْ لِمَنْ سُبُلْنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ) [العنكبوت:69]، وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ] [السجدة:24].

قيل للإمام أحمد: متى يجد العبد طعم الراحة؟ قال: إذا وضع قدمه في الجنة .

وقال الشافعي: لا ينبغي للرجل ذي المروءة أن يجد طعم الراحة، فإنما هو في هذه الحياة الدنيا في تصب حتى يلقى الله. إن الله لا يمنُّ عليك بالاستقامة ويذيقك لذتها ويعطيك ثوابها، إلا إذا ثابت عليها وعملت لها ودعوت الناس إليها، وجاهدت حتى تصل إليها.

ثالثاً: رفقة أهلها

وهذا من أكبر العون عليها، ومن أعظم أسباب الثبات عليها، وقد قال جعفر بن محمد: "كنت إذا أصابتنى فترة جئت فنظرت في وجه محمد بن واسع، فأعمل بها أسبوع .." وإنما سهلت الطاعة في رمضان لكثرة الطائعين، ووجود القدوات يبسر الأعمال، وإنما الوحشة في التفرد والغفلة تركب الواحد وهي من الاثنين أبعد، وإنما يأكل الذنب من الغنم القاصية.

علامات القبول :

إن من علامات قبول الطاعة الطاعة بعدها، فعلى مواصلة الطاعات ومتابعة القربات، ولا يكن آخر العهد بالقرآن ختمة رمضان، ولا بالقيام آخر ليلة من لياليه، ولا بالبر والجود آخر يوم فيه.. وإذا كان رمضان قد انقضى فإن الصيام والقيام وتلاوة القرآن والعبادة والطاعة لم تنقض.. ومن كان يعبد رمضان فإنه ينقض ويفوت ومن كان يعبد الله فإن الله حي لا يموت.. وبئس العبد عبد لا يعرف ربه إلا في رمضان.

ولقد حذرنا الله تعالى أن نكون مثل بلعام بن باعوراء، عالم بني إسرائيل الذي أذاقة الله حلاوة الإيمان وآتاه آياته، ثم انقلب على عقبيه واشترى الضلالة بالهدى والعذاب بالمغفرة، وانسلخ من آيات الله كما تنسلخ الحية من جلدها: {وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَ الشَّيْطَانَ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ} [الأعراف:175]

وحذرنا ربنا سبحانه أن نكون مثل "ريطة بنت سعد" امرأة مجنونة كانت بمكة، كانت تغزل طول يومها غزلاً قوياً محكما ثم آخر النهار تنقضه أنكاثاً، أي: تفسده بعد إحكامه، فقال تعالى: {وَلَا تَكُونُوا كَالَّتِي نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا} [النحل:92]

وحذر النبي صلى الله عليه وسلم من ترك الطاعة بعد التعود عليها فقال لعبد الله بن عمرو: [يا عبد الله لا تكن مثل فلان كان يقوم الليل فترك قيام الليل]. وسئلت عائشة رضي الله عنها عن عمله فقالت: كان عمله ديمة" متفق عليه.. وقال صلى الله عليه وسلم: [إن أحب الأعمال إلى الله ما دووم عليه وإن قل] رواه مسلم.

وهذه التحذيرات القرآنية تنطبق على من ذاق حلاوة طاعة الله تعالى في رمضان، فحافظ فيه على الواجبات وترك فيه المحرمات، حتى إذا انقضى الشهر المبارك انسلخ من آيات الله، ونقض غزله من بعد قوة أنكاثاً . على الذين كانوا يحافظون على الصلاة فلما انقضى رمضان أضاعوها واتبعوا الشهوات. على الذين كانوا يجتنبون شرب المحرمات ومشاهدة المنكرات وسماع الأغنيات فلما غاب رمضان عادوا إليها. على الذين كانوا يعمرن المساجد ويدومون على قراءة القرآن فلما مضى رمضان هجروا المساجد وهجروا القرآن . وقد قال أهل العلم إن من أعظم علامات الرد وعدم القبول عودة المرء إلى قبيح الأعمال بمجرد انتهاء زمان الطاعة .. نعوذ بالله من الخذلان.

عبادة حتى الموت

لقد علمنا ديننا أن العبادة لا تنقطع ولا تنقضي بانتهاء مواسمها.. فما يكاد ينتهي موسم الإفتح الله لنا موسماً آخر .. فبمجرد انتهاء آخر ليلة من رمضان بدأت بشائر موسم الحج، وهو الأشهر المعلومات في قوله تعالى: "الحج أشهر معلومات" .. وأولها باتفاق أهل العلم هو بداية شهر شوال.

وسن لنا رسولنا الكريم عليه أفضل الصلوات والتسليم بعد رمضان صيام ستة أيام من شوال كما جاء في صحيح مسلم عن أبي أيوب قال صلى الله عليه وسلم: ((من صام رمضان وأتبعه ستاً من شوال فذلك صيام الدهر)). وليس لانتضاء العبادة غاية إلى الموت كما قال تعالى لنبيه: {واعبد ربك حتى يأتيك اليقين}.

اللهم إنا نسألك يا أكرم الأكرمين، كما مننت علينا بالطاعة في رمضان، أن تمن علينا بها بعد رمضان.. وكما وفقنا للقرآن في رمضان أن توفقنا له بعد رمضان. وكما وفقنا للقيام في رمضان، أن توفقنا له بعد رمضان. آمين.